

RAPORT KOŃCOWY

POWAŻNY INCYDENT 1598/19

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych

UL. CHAŁUBIŃSKIEGO 4/6, 00-928 WARSZAWA | TELEFON ALARMOWY 500 233 233

RAPORT KOŃCOWY

z badania zdarzenia lotniczego statku powietrznego o maksymalnym ciężarze startowym nie przekraczającym 2250 kg

POWAŻNY INCYDENT

ZDARZENIE NR – 1598/19

STATEK POWIETRZNY – Szybowiec SZD 50-3 Puchacz SP-4015 /
Samolot Cessna 152 SP-KER

DATA I MIEJSCE ZDARZENIA – 11 maja 2019, Lotnisko Nowy Targ
EPNT

Niniejszy Raport jest dokumentem prezentującym stanowisko Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych dotyczące okoliczności zdarzenia lotniczego, jego przyczyn i zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, który został sporządzony na podstawie informacji znanych w dniu jego sporządzenia.

Badanie może zostać wznowione w razie ujawnienia nowych informacji lub zastosowania nowych technik badawczych, które mogą mieć wpływ na zmianę sformułowań dotyczących przyczyn, okoliczności i zaleceń dotyczących bezpieczeństwa zawartych w Raporcie.

Badanie zdarzenia prowadzone było jedynie w celu zapobiegania wypadkom i incydentom w przyszłości w oparciu o obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego, Unii Europejskiej i krajowego. Badanie zostało przeprowadzone bez stosowania prawnej procedury dowodowej, obowiązującej inne organy zobowiązane do podejmowania działań w związku ze zdarzeniem lotniczym.

Komisja nie orzeka co do winy i odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 5 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im [...] oraz art. 134 Ustawy Prawo Lotnicze, sformułowania zawarte w Raporcie nie mogą być traktowane jako wskazanie winnych lub odpowiedzialnych za zaistniałe zdarzenie. W związku z powyższym wykorzystywanie Raportu do celów innych niż zapobieganie wypadkom i incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji.

Raport został sporządzony w języku polskim. Inne wersje językowe mogą być sporządzane jedynie w celach informacyjnych.

WARSZAWA 2020

Numer ewidencyjny zdarzenia:	1598/19			
Rodzaj zdarzenia:	POWAŻNY INCYDENT			
Data zdarzenia:	11 maja 2019			
Miejsce zdarzenia:	Lotnisko Nowy Targ EPNT			
Rodzaj, typ statku powietrznego:	Szybowiec SZD 50-3 / Samolot Cessna-152			
Znaki rozpoznawcze SP:	SP-4015 / SP-KER			
Użytkownik / Operator SP:	AEROKLUB NOWY TARG			
Dowódca SP:	Pilot szybowcowy SPL / Pilot samolotowy zawodowy - instruktor FI(R)			
Liczba ofiar / rodzaj obrażeń:	Śmiertelne	Poważne	Lekkie	Bez obrażeń
	–	–	–	3
Władze krajowe i zagraniczne poinformowane o zdarzeniu	ULC			
Kierujący badaniem:	Ireneusz Boczkowski			
Podmiot badający:	Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych			
Pełnomocni Przedstawiciele i ich doradcy:	NIE DOTYCZY			
Skład zespołu badawczego:	NIE WYZNACZONO			
Forma dokumentu zawierającego wyniki:	RAPORT KOŃCOWY			
Zalecenia:	NIE			
Adresat zaleceń:	NIE DOTYCZY			
Data zakończenia badania:	7 lipca 2020 r.			

1. Rodzaj zdarzenia

Poważny incydent

2. Badanie przeprowadził

PKBWL

3. Data i czas lokalny zaistnienia zdarzenia

11 maja 2019, ok. godz. 13:15¹

4. Miejsce startu i zamierzonego lądowania

Lotnisko Nowy Targ (EPNT).

¹ Wszystkie czasy w raporcie LMT – UTC + 2h

5. Miejsce zdarzenia

Czwarty zakręt nadlotniskowego kręgu samolotowego i szybowcowego lotniska Nowy Targ (EPNT).

6. Typ operacji

Samolot: lot szkolny po kręgu.

Szybowiec: powrót z treningowego lotu termicznego.

7. Faza lotu

Statki powietrzne wykonywały lot po kręgu do pasa w użyciu.

Samolot: lot po lewym południowym kręgu samolotowym pomiędzy trzecim a czwartym zakrętem.

Szybowiec: po włączeniu się do prawego kręgu w trzecim zakręcie, lot do czwartego zakrętu.

8. Warunki lotu

Dzień słoneczny, loty według przepisów VFR w warunkach VMC.

9. Czynniki pogody

Zachmurzenie 2-3/8 chmur kłębiastych o podstawie 1000 m AGL, prędkość wiatru do 5 m/s z kierunku 100°-120°, widzialność nie mniejsza niż 15 kilometrów.

Warunki meteorologiczne były odpowiednie do wykonywanych lotów i nie miały wpływu na zaistniałe zdarzenie.

10. Organizator lotów

Aeroklub Nowy Targ.

11. Dane dotyczące załogi

Pilot szybowcowy, mężczyzna lat 32 posiadał:

- licencję szybowcową (SPL) w okresie ważności z wpisanymi uprawnieniami do wykonywania startów za samolotem i uprawnieniem Akrobacja ograniczona,
- Kontrolę Wiadomości Teoretycznych w okresie ważności,
- Kontrolę Techniki Pilotażu w okresie ważności,
- orzeczenie lotniczo-lekarskie klasy 2/LAPL w okresie ważności bez ograniczeń,
- nalot ogólny na szybowcach 156 godzin w 288 lotach,
- nalot na szybowcach w ciągu ostatnich 90 dniach 1 godz. 14 minut.

Pilot samolotowy – instruktor FI, mężczyzna lat 58 posiadał:

- licencję samolotową zawodową CPL(A) z ważnym uprawnieniem SEP(L) i ważnym uprawnieniem FI(R),

- Kontrolę Wiadomości Teoretycznych w okresie ważności,
- Kontrolę Techniki Pilotażu w okresie ważności,
- orzeczenie lotniczo-lekarskie klasy 1/2/LAPL w okresie ważności z ograniczeniem VDL,
- nalot ogólny na samolotach 1400 godzin,
- nalot na samolotach w ciągu ostatnich 90 dniach 30 godzin,

12. Obrażenia osób

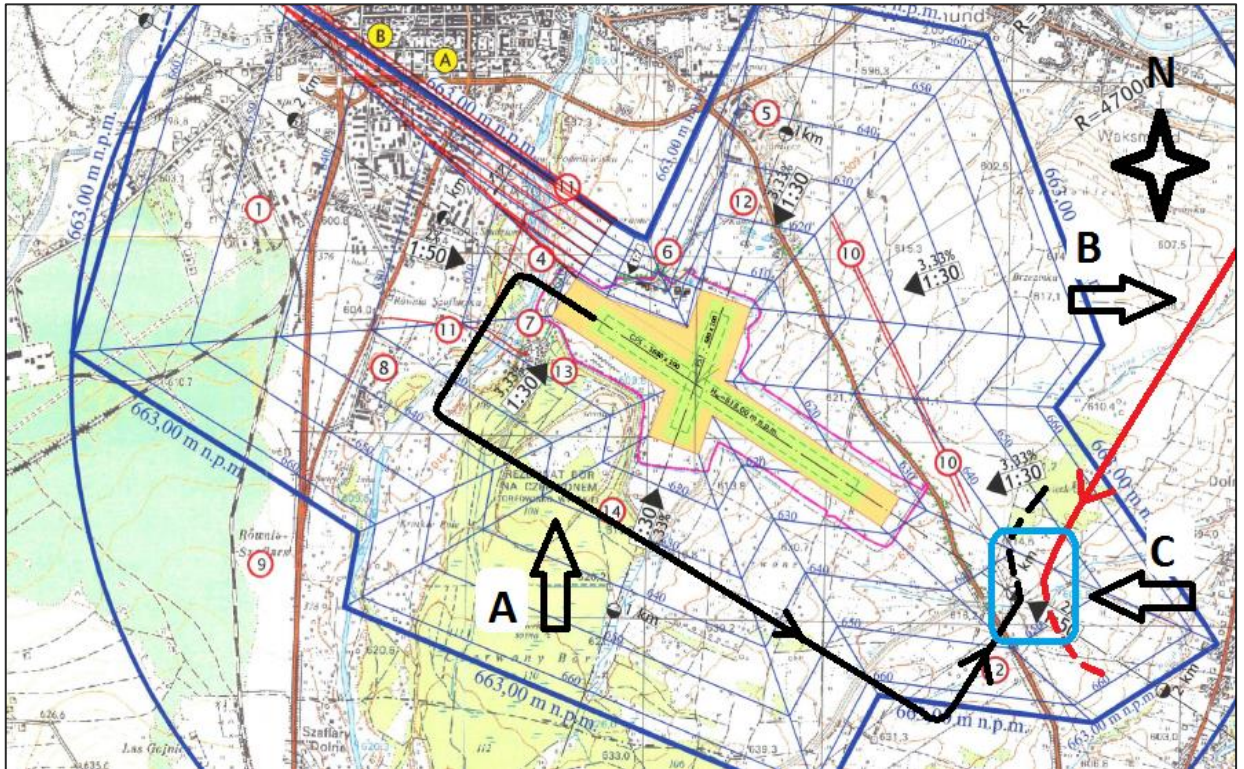
Załogi nie odniosły obrażeń ciała.

13. Uszkodzenia statku powietrznego

Bez uszkodzeń.

14. Opis przebiegu i analiza zdarzenia

W dniu 11.05.2019 r. w Aeroklubie Nowy Targ odbywały się loty szybowcowe ze startem za wyciągarką oraz szkolne loty samolotowe po kręgu. Kierujący lotami znajdował się w wyznaczonym miejscu położonym przy proggu pasa na kierunku „trzy zero”. O godzinie 13:00 wystartował szybowcem SZD 50-3 „Puchacz” pilot szybowcowy do lotu termicznego. O godzinie 13:24 wystartował samolot Cessna 152 z załogą instruktor pilot i uczeń pilot, lot miał przebiegać po lewym kręgu. Loty były nadzorowane przez kierującego lotami. Pilot szybowca po około 15 minutach lotu podjął decyzję o lądowaniu i skierował szybowiec do lotniska z kierunku północno-wschodniego. Postanowił wejść w trzeci zakręt prawego kręgu do pasa trawiastego trzy zero i poinformował przez radio kierującego lotami o swoich zamiarach. Nie otrzymał jednak potwierdzenia, że kierujący usłyszał treść jego korespondencji. Usłyszał natomiast komendę kierującego lotami do operatora wyciągarki, że lina wyciągarki jest naprężona i żeby rozpoczął ciąg szybowca gotowego do startu. Pilot szybowca wykonywał lot do trzeciego zakrętu a następnie do czwartego bez ponownej próby nawiązania łączności radiowej. Sytuację tą pilot szybowcowy uzasadnił koniecznością zachowania ciszy radiowej podczas startu szybowca za wyciągarką. W tym samym czasie samolot Cessna 152 wykonywał lot po lewym kręgu samolotowym. Uczeń pilot samolotowy zgłosił kierującemu lotami, że znajduje się na pozycji z wiatrem do pasa „trzy zero”. Kierujący lotami odpowiedział, że samolot ma kolejność „jedyńka” do pasa w użyciu. Uczeń pilot kontynuował lot do trzeciego zakrętu, a następnie pomiędzy trzecim a czwartym zakrętem przeszedł na zniżanie. W tym samym czasie do czwartego zakrętu po prawym kręgu zbliżał się szybowiec Puchacz. Pilot szybowca oraz instruktor pilot w samolocie w tym samym momencie dostrzegli się na kursach przeciwnych do swojego lotu. Pilot szybowca ocenił odległość do samolotu na około 100 metrów z przodu lekko poniżej z prawej strony. Pilot samolotu ocenił pozycję szybowca na około 100 do 110 metrów z przodu lekko z prawej strony i powyżej. Odległość ta w ich ocenie była na tyle mała, że instruktor pilot w samolocie przejął stery od ucznia i wykonał, podobnie jak pilot szybowca, manewr wymijający, każdy w swoją lewą stronę (rys. 1).

Rys. 2. Szkic miejsca zdarzenia: [źródło: Użytkownik/PKBWL]

A - tor lotu po kręgu samolotu Cessna 152,

B - kierunek lotu szybowca Puchacz,

C - miejsce gdzie szybowiec i samolot minęli się na kursach kolizyjnych.

Zdaniem pilotów statki powietrzne minęły się w odległości około 25 metrów od siebie. Odejście w lewo wynikało ze wzajemnej pozycji statków powietrznych. Które w trakcie podejmowania decyzji przez pilotów nie były na dokładnych kursach przeciwnych. Piloci ocenili, że tory lotów statków powietrznych przebiegały w odległości 10-15 metrów od siebie (rys. 1), a manewry odejścia w prawo doprowadziłyby do zderzenia. Po minięciu się w pierwszej kolejności wylądował szybowiec a następnie samolot.

Komisja ustaliła, że:

- 1) Dowódcy statków powietrznych posiadali uprawnienia do wykonania lotu i ważne orzeczenia lotniczo-lekarskie.
- 2) Statki powietrzne posiadały niezbędną dokumentację techniczno-eksploatacyjną, były zdadne do lotu i ubezpieczone (polisy OC).
- 3) Warunki meteorologiczne pozwalały na wykonanie lotów i nie miały wpływu na niebezpieczne zbliżenie statków powietrznych.
- 4) Pilot szybowca nie ponowił meldunku o zbliżaniu się do trzeciego zakrętu prawego kręgu szybowcowego.
- 5) Załogi szybowca i samolotu, niedostatecznie monitorowały korespondencję radiową.
- 6) Kierujący lotami obserwował start szybowca w tym czasie nie obserwując, pozycji statków powietrznych znajdujących się w kręgu nadlotniskowym.

15. Przyczyna zdarzenia

- 1) Niewystarczająca obserwacja przestrzeni powietrznej w locie po kręgu przez pilota szybowca i załogę samolotu.
- 2) Niewłaściwe monitorowanie korespondencji radiowej przez załogi statków powietrznych biorących udział w zdarzeniu.

16. Czynniki sprzyjające zaistnieniu zdarzenia

Chwilowe skupienie uwagi na startującym za wyciągarką szybowcu przez kierującego lotami, które skutkowało brakiem obserwacji ruchu statków powietrznych po kręgu.

17. Zalecenia dotyczące bezpieczeństwa

Nie wydano

18. Propozycje zmian systemowych i/lub inne uwagi

Kierownik odpowiedzialny organizacji lotniczej nakazał instruktorom, aby podczas odpraw przed lotami, przypominali o konieczności zgłaszania wejścia w krąg. W przypadkach braku potwierdzenia korespondencji powtarzali ją w celu uzyskania zwrotnej informacji o przyjęciu meldunku przez kierującego lotami.

Zespół Bezpieczeństwa organizacji lotniczej zalecił, że cisza radiowa w trakcie startu za wyciągarką i wznoszenia szybowców aż do wyczepienia jest zalecana ale nie kategorię obowiązkowa. Komunikaty dla zapewnienia bezpieczeństwa muszą być podawane niezwłocznie.

19. Załączniki

Brak.

KONIEC

Kierujący zespołem badawczym

Podpis na oryginale

.....